

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Komunikat w sprawie Europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym

(2018/C 461/05)

Sprawozdawca: André VAN DE NADORT (NL/PES), burmistrz gminy Weststellingwerf

Dokument źródłowy: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym”

COM(2018) 28 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne

Komitet Regionów:

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym oraz zidentyfikowane wyzwania i najważniejsze działania, a także podkreśla, że niezbędne jest ambitne nastawienie w celu przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym i podjęcia wyzwań społecznych i środowiskowych oraz kwestii praktycznych związanych z tworzywami sztucznymi. W tym kontekście odnotowuje wnioski ustawodawcze Komisji Europejskiej ukierunkowane na dziesięć rodzajów najczęściej znajdowanych na plażach i w morzach UE artykułów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, które wraz z porzuconymi narzędziami połowowymi stanowią 70 % wszystkich odpadów morskich.
2. Przyznaje, że tworzywa sztuczne – jako bardzo trwałe, higieniczny i niedrogi materiał – oferują pewne korzyści, ale wyraża głębokie zaniepokojenie obecnymi niskimi poziomami zbierania i wskaźnikami recyklingu oraz stwierdza, że obecne metody rozwiązania tego problemu skupiają się w zbyt dużym stopniu na rozwiązaniach dotyczących „końca rury” (zbieranie, sortowanie, przetwarzanie).
3. Podkreśla kluczową rolę i interes władz lokalnych i regionalnych, jeśli chodzi o rozwój i wdrażanie rozwiązań dla tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym. Obowiązki władz lokalnych i regionalnych dotyczące gospodarowania odpadami i ochrony środowiska obejmują działania od zapobiegania powstawaniu odpadów, ich zbierania, transportu i odzysku (w tym sortowania, ponownego użycia i recyklingu) poprzez unieszkodliwianie odpadów i usuwanie śmieci na ulicach, wybrzeżach, w jeziorach i morzach, po wspieranie rybołówstwa i turystyki oraz krzewienie wśród ludności wiedzy o sprawach związanych z odpadami, zaśmiecaniem i recyklingiem.
4. Koncentruje się na przyszłym obiegu zamkniętym tworzyw sztucznych z perspektywy lokalnej i regionalnej. Oznacza to mniej tworzyw sztucznych, lepsze tworzywa sztuczne, skuteczniejsze zbieranie i recykling oraz lepsze rynki.
5. Stanowczo uważa, że zasadnicze znaczenie dla skutecznych rozwiązań mają lepsza współpraca między wszystkimi zainteresowanymi stronami w łańcuchu wartości tworzyw sztucznych oraz stosowanie przez te strony podejścia opartego na łańcuchu materiałów. Działania muszą obejmować wszystkie etapy łańcucha tworzenia wartości, począwszy od projektowania produktów, poprzez produkcje tworzyw sztucznych, zamówienia, eksploatację, a skończywszy na zbieraniu i recyklingu.
6. Podkreśla rolę, jaką w promowaniu zmian społecznych i zmian zachowań koniecznych do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym odgrywają innowacje i inwestycje w obszarze rozwiązań opierających się na obiegu zamkniętym jako kluczowy etap osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju ONZ na poziomie UE, krajowym, regionalnym i lokalnym. W związku z tym zwraca się do Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich UE, by podczas negocjowania przyszłych WRF w pełni przeanalizowały możliwości zwiększenia środków finansowych UE na gospodarkę tworzywami sztucznymi opartą na obiegu zamkniętym.

B. Mniej tworzyw sztucznych

Zapobieganie jest głównym priorytetem w ograniczaniu odpadów z tworzyw sztucznych

7. Wskazuje, że zgodnie z przyjętą przez UE ogólną hierarchią postępowania z odpadami główny priorytet powinno stanowić zapobieganie powstawaniu odpadów z tworzyw sztucznych. Tworzywa sztuczne, które nie staną się odpadami, nie będą wymagały sortowania, przetwarzania lub spalania. Zapobieganie powstawaniu odpadów zaczyna się od ograniczania wykorzystania tworzyw sztucznych, a kończy na projektowaniu produktów.

8. Przypomina, że istnieje wiele sposobów, by uniknąć niepotrzebnego stosowania tworzyw sztucznych w produktach jednorazowego użytku i stosowania nadmiernych opakowań produktów. Należy wzmocnić zasadnicze kryteria dla opakowań w celu zapobiegania stosowaniu niepotrzebnych opakowań i nadmiernych opakowań oraz w celu regularnego sprawdzania, czy podstawowe produkty na rynku UE spełniają te kryteria.

9. Domaga się, by przeprowadzono dokładniejsze badania związku między opakowaniem a konserwacją żywności, opierając się na koncepcji cyklu życia oraz możliwych alternatywnych podejściach dotyczących zapobiegania marnowaniu żywności bez stosowania (złożonych) opakowań z tworzyw sztucznych.

Zapobieganie zaśmiecaniu i „plastikowym wyspom” oraz ograniczenie stosowania produktów jednorazowego użytku

10. Podkreśla poważne obawy związane z odpadami z tworzyw sztucznych: sprzątanie wiąże się z wysokim kosztem ponoszonym przez władze lokalne i regionalne, w związku z czym zasadnicze znaczenie ma zapobieganie śmieciom, zarówno na lądach, jak i w morzach.

11. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej w sprawie wniosku ustawodawczego dotyczącego artykułów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, proponującą cele w zakresie ograniczania stosowania artykułów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, gdyż większość odpadów z tworzyw sztucznych znajdujących się na naszych ulicach pochodzi z artykułów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. W tym kontekście uważa niedawne wnioski skupiające się na najbardziej rozpowszechnionych na plażach i w morzu artykułach jednorazowego użytku za istotny pierwszy krok, ale oczekuje dalszych ambitnych działań, by zająć się też zaśmiecaniem innymi artykułami jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz śmieciem na lądzie.

12. Oczekuje ambitnych celów w zakresie zbierania, jeśli chodzi o artykuły z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku i kupowane na wynos objęte systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta, na przykład oczekuje objęcia odpowiedzialnością producenta opakowań po napojach w celu ograniczenia powstawania śmieci.

13. Podkreśla pełną odpowiedzialność producentów i importerów za negatywny wpływ wywierany przez ich produkty, gdy stają się one śmieciami, w związku z czym powinni oni w całości pokryć koszty zbierania i przetwarzania śmieci powstałych z ich odpadów.

14. Zwraca uwagę na różne trudności doświadczane przez poszczególne społeczności i regiony UE, tj. regiony najbardziej oddalone, społeczności rzeczne, wyspy, społeczności nadbrzeżne i portowe, w walce z odpadami w morzu oraz podkreśla szczególną potrzebę angażowania zainteresowanych stron z tych społeczności w celu zapewnienia, by ich głos był brany pod uwagę podczas poszukiwania pozytywnych i praktycznych rozwiązań.

15. Popiera organizację akcji sprzątania oraz kampanii zwiększających świadomość na temat zaśmiecania. Wspiera uczestnictwo władz lokalnych i regionalnych w takich wydarzeniach jak kampania „Posprzątajmy Europę” i Europejski Tydzień Redukcji Odpadów oraz zachęca władze lokalne i regionalne do podejmowania dodatkowych inicjatyw i zbadania możliwości zaangażowania wolontariuszy za pośrednictwem Europejskiego Korpusu Solidarności.

16. W tym kontekście zdecydowanie popiera zasadę przewidzianą we wniosku dotyczącym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków (COM(2018) 33), która zakłada, że opłaty za użytkowanie urządzeń portowych do odbioru odpadów są zmniejszane, jeżeli konstrukcja statku, jego wyposażenie i działalność pozwalają na ograniczenie produkowanych na statku odpadów oraz na zagospodarowanie tych odpadów w zrównoważony i przyjazny dla środowiska sposób.

Zapobieganie powstawaniu mikrodrobin plastiku

17. Podkreśla, że mikrodrobiny plastiku są coraz powszechniejszym i coraz bardziej problematycznym zjawiskiem oraz że można je obecnie znaleźć w prawie każdej części dowolnego ekosystemu, w tym w ludzkiej diecie. Wpływ mikrodrobin plastiku na zdrowie zwierząt i ludzi oraz nasze ekosystemy jest w dużej mierze nadal nieznany.

18. Opowiada się za prowadzeniem dalszych badań dotyczących głównych dróg przenoszenia i źródeł mikrodrobin plastiku, takich jak zużyte opony samochodów, wyroby włókiennicze i śmieci, w tym dotyczących związku między recyklingiem tworzyw sztucznych a mikrodrobinami plastiku, a także wpływu mikrodrobin plastiku na zdrowie zwierząt i ludzi oraz ekosystemy. Podkreśla także w związku z tym potrzebę ustanowienia niezawodnej i skutecznej technologii i procesów pomiarów oraz wzywa Komisję Europejską do wsparcia działań w zakresie badań i rozwoju w tym obszarze.

19. Domaga się zakazu stosowania tworzyw sztucznych ulegających degradacji utleniającej oraz celowo dodawanych mikrodrobin plastiku we wszystkich produktach, w których nie są niezbędne z punktu widzenia zdrowia ludzkiego, np. takich jak produkty do pielęgnacji skóry i środki czyszczące. Domaga się ponadto, by wprowadzono minimalne wymogi dotyczące nieumyślnego uwalniania mikrodrobin plastiku z produktów takich jak opony samochodów i wyroby włókiennicze oraz środki mające na celu ograniczenie strat granulatu plastikowego.

C. Lepsze tworzywa sztuczne

Lepsze projektowanie tworzyw sztucznych

20. Zdecydowanie uważa, że istnieje pilna potrzeba lepszego projektowania tworzyw sztucznych, z uwzględnieniem możliwości w zakresie przyszłego selektywnego zbierania, sortowania i recyklingu tworzyw sztucznych i produktów z tworzyw sztucznych, tak aby tworzywa sztuczne stały się zrównoważonym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym. Podkreśla, że istnieje silne zapotrzebowanie na innowacje w tym obszarze.

21. Podkreśla, że w gospodarce o obiegu zamkniętym nie powinniśmy zasadniczo akceptować wprowadzania na rynek UE produktów lub materiałów nienadających się do recyklingu. W związku z tym do 2025 r. wszystkie tworzywa sztuczne, produkty z tworzyw sztucznych i opakowania z tworzyw sztucznych wprowadzane na rynek UE powinny co najmniej nadawać się do recyklingu w opłacalny sposób. Wymaga to także, by do 2025 r. z tworzyw sztucznych oraz produktów z tworzyw sztucznych zostały całkowicie usunięte substancje szkodliwe dla środowiska i niebezpieczne.

22. Podkreśla, że gospodarka o obiegu zamkniętym jest także wolna od paliw kopalnych. W związku z tym potrzebny jest ambitny plan innowacji, a następnie wsparcie na rzecz wprowadzenia na dużą skalę tworzyw sztucznych wolnych od paliw kopalnych, aby można było przejść od obecnych tworzyw sztucznych opartych na paliwach kopalnych do innowacyjnych, trwałych i ekologicznych tworzyw sztucznych.

23. Wyraża przekonanie, że konieczne jest ograniczenie liczby różnych polimerów dostępnych podczas produkcji tworzyw sztucznych do polimerów, które są dostosowane do danego celu oraz łatwe do oddzielenia, sortowania i recyklingu, w szczególności w przypadku produktów jednorazowego użytku. W tym celu konieczne może być opracowanie norm przemysłowych na szczeblu UE dla tych zastosowań.

24. Domaga się dalszego zbadania potrzeby harmonizacji i ewentualnego ograniczenia dodatków stosowanych w tworzywach sztucznych w celu wpływania na właściwości fizyczne tworzyw sztucznych i ich wzmocnienia, tak aby ułatwić i uprościć recykling tworzyw sztucznych oraz stosowanie materiałów pochodzących z recyklingu. W tym celu konieczne może być opracowanie norm przemysłowych na szczeblu UE dla dodatków do tworzyw sztucznych.

25. Uważa ponadto, że do wytwarzania odpadów mogą przyczyniać się także produkty z tworzyw sztucznych niebędące opakowaniami, dlatego powinny one być projektowane w sposób, który pozwoli tego uniknąć. Podobnie producenci powinni obowiązkowo wprowadzić odpowiednie systemy usuwania tych produktów po upływie okresu ich użytkowania.

26. Przypomina, że programy rozszerzonej odpowiedzialności producenta mogą odgrywać ważną rolę w promowaniu ekoprojektu, przy czym należy zróżnicować opłaty zależnie od stopnia zgodności produktu z zasadami obiegu zamkniętego, uwzględniając możliwości ponownego użycia, selektywnego zbierania, przetwarzania i recyklingu oraz zawartość materiałów z recyklingu. Prawodawstwo w sprawie rozszerzonej odpowiedzialności producenta musi zatem obejmować odpowiedzialność za ekoprojekt. Powinno także odnosić się do norm przemysłowych na szczeblu UE dotyczących stosowania polimerów i dodatków w produktach jednorazowego użytku.

27. Podkreśla, że w najbliższych dekadach trzeba będzie opracować materiały, które mogłyby całkowicie zastąpić tworzywa sztuczne, lecz zarazem – inaczej niż współczesne tworzywa sztuczne – nie powodowałyby szkodliwych skutków dla środowiska ani zdrowia. Apeluje zatem o działania badawcze i instrumenty, które pozwolą zbudować przyszłość wolną od tworzyw sztucznych, opartą na nowoczesnych nowych materiałach.

Biodegradowalne tworzywa sztuczne

28. Uznaje, że biodegradowalne tworzywa sztuczne najnowszej generacji nie stanowią odpowiedzi na problem odpadów z tworzyw sztucznych i „plastikowych wysp”, ponieważ nie ulegają biodegradacji w środowisku naturalnym ani w systemach wodnych.

29. Podkreśla, że informacja, według której niektóre tworzywa sztuczne powinny być selektywnie zbierane jako tworzywa sztuczne, a inne jako bioodpady, jest dezorientująca dla konsumentów. Komplikuje to komunikację z konsumentami i prowadzi do błędów w oddzielaniu konwencjonalnych tworzyw sztucznych i biodegradowalnych tworzyw sztucznych.

30. Podkreśla, że biodegradowalne tworzywa sztuczne, które trafiają do strumienia tworzyw sztucznych poddawanych recyklingowi, utrudniają recykling konwencjonalnych tworzyw sztucznych. W związku z tym biodegradowalne tworzywa sztuczne powinny być ograniczone do zastosowań, w których biodegradowalność ma określony cel, np. stosowanie biodegradowalnych toreb do zbierania bioodpadów.

31. Podkreśla potrzebę ulepszenia definicji lub norm dla różnych form biodegradowalności. Powinny być one powiązane z przetwarzaniem odpadów, w tym z normami dla kompostowalności i strawności, oraz uwzględniać praktyki powszechnie stosowane w europejskich zakładach przetwarzania. Udoskonalili to lub uprościli etykietowanie, ograniczy zaśmiecianie i poprawi prawidłowe sortowanie oraz będzie zachęcać do innowacji w obszarze biodegradowalnych tworzyw sztucznych.

32. Podkreśla w szczególności, że produkty sprzedawane jako tworzywa sztuczne nadające się do kompostowania powinny rzeczywiście być biodegradowalne bez konieczności przemysłowego kompostowania. Takie ograniczenie może przyczynić się do znacznego zmniejszenia niebezpieczeństwa rozprzestrzeniania się mikrodrobin plastiku, gdyż istnieje ryzyko, że konsument mógłby mylnie sądzić, że tworzywa sztuczne oznakowane jako nadające się do kompostowania podlegają biodegradacji bez konieczności dalszego przetwarzania.

D. Skuteczniejsze zbieranie

33. Podkreśla, że skuteczne systemy selektywnego zbierania odpadów z tworzyw sztucznych stanowią zasadniczy wymóg dla gospodarki tworzywami sztucznymi opartej na obiegu zamkniętym. W tym celu systemy zbierania muszą być proste i logiczne dla użytkowników.

34. Zwraca uwagę, że istniejące systemy zbierania w państwach członkowskich UE zwykle nie są ukierunkowane na tworzywa sztuczne inne niż opakowania. Takie tworzywa zatem nie są zbierane selektywnie i trafiają na składowiska odpadów lub do spalarni jako część odpadów resztkowych lub nawet stają się śmieciami (odpadami morskimi). Prowadzi to do szkód w środowisku, utraty cennych materiałów nadających się do recyklingu oraz do dezorientacji wśród konsumentów, którzy nie rozumieją, dlaczego niektóre tworzywa sztuczne powinny być oddzielane na potrzeby recyklingu, a inne nie. Lepsze kampanie informacyjne i większe ujednoczenie zasad selektywnego zbierania między państwami członkowskimi pozwoliłyby zwiększyć ilość odpadów poddawanych recyklingowi i przestrzeganie zalecenia dotyczącego dostarczania odpadów zarówno przez lokalnych mieszkańców, jak i przez turystów.

35. Uznaje, że w sytuacjach, gdy zbieranie tworzyw sztucznych i produktów z tworzyw sztucznych opiera się na rozszerzonej odpowiedzialności producenta, należy ustanowić skuteczne cele w taki sposób, by producenci byli zachęceni do wykraczania, w miarę możliwości, poza wyznaczone cele.

Skuteczne selektywne zbieranie tworzyw sztucznych

36. Zwraca się do Komisji, by zaangażowała w udoskonalanie selektywnego zbierania wszystkie zainteresowane strony, w tym strony aktywne w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania materiałami innymi niż tworzywa sztuczne.

37. Podkreśla, że systemy zbierania powinny skupiać się na tworzywach sztucznych jako materiałach, a nie na tworzywach sztucznych jako produktach opakowaniowych. Znacznie uprościłoby to komunikację z konsumentami i doprowadziłoby do zwiększenia poziomów zbierania. Konieczne byłoby lepsze dopasowanie między władzami lokalnymi i regionalnymi a systemami rozszerzonej odpowiedzialności producenta w celu uwzględnienia kwestii odpadów z tworzyw sztucznych niebędących opakowaniami w dialogu z producentami i importerami. Należy to także uwzględnić w przeglądzie dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

38. Z zadowoleniem przyjmuje opracowanie wytycznych w sprawie selektywnego zbierania i sortowania odpadów oraz wzywa Komisję Europejską do zapewnienia, by władze regionalne i lokalne były zaangażowane w proces przygotowywania i rozpowszechniania wytycznych ze względu na swoją ważną rolę w wielu państwach członkowskich.

39. Podkreśla, że lokalne i regionalne strategie gospodarowania odpadami powinny skupiać się na hierarchii postępowania z odpadami, tj. zapobieganiu powstawaniu odpadów, selektywnym zbieraniu i minimalizacji odpadów resztkowych. Istnieje wiele dobrych przykładów i doświadczeń związanych z taką strategią. Należy stymulować innowacje w zakresie selektywnego zbierania oraz zdecydowanie wspierać wymianę najlepszych praktyk i wiedzy między władzami lokalnymi i regionalnymi, np. za pośrednictwem instrumentów takich jak narzędzie wzajemnych kontaktów TAIEX czy agenda miejska UE.

40. Podkreśla konieczność zapobiegnięcia sytuacji, w której wprowadzony przez Chiny zakaz przywozu odpadów z tworzyw sztucznych doprowadziłby do nielegalnego składowania odpadów lub ich spalania. W tym kontekście podkreśla potrzebę inwestowania w nowoczesne możliwości recyklingu.

Świadomość społeczna i zmiana zachowań

41. Podkreśla, że w celu opracowania udanych strategii gospodarowania odpadami Komisja Europejska, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne muszą zdawać sobie sprawę z powiązań na szczeblu lokalnym i regionalnym między infrastrukturą, komunikacją i odbiorem społecznym a instrumentami, które można stosować w celu wsparcia zmian zachowań.

42. Podkreśla, że świadomość społeczna obywateli na temat gospodarowania odpadami jest warunkiem wstępnym odpowiedniego funkcjonowania skutecznych systemów zbierania. Świadomość społeczna przekłada się na wsparcie dla selektywnego zbierania i zapobiegania oraz organizację lokalnych inicjatyw, jednak sama w sobie niekoniecznie prowadzi do zmiany zachowań. Zasadnicze znaczenie ma w związku z tym lepsze zrozumienie mechanizmów przyczyniających się do pozytywnej zmiany zachowań. KR podkreśla zatem, że należy stymulować dalszy rozwój strategii zachęcających do zmiany zachowań, zarówno za pomocą klasycznych środków, takich jak zachęty i kary, jak i za pomocą metod innowacyjnych, oraz zdecydowanie wspierać wymianę najlepszych praktyk i wiedzy między władzami lokalnymi i regionalnymi.

43. Zachęca wszystkie lokalne i regionalne zainteresowane strony, by przyczyniały się do zwiększania świadomości na temat korzyści płynących z recyklingu tworzyw sztucznych.

Należałoby rozważyć wykorzystanie na skalę europejską zharmonizowanego systemu kaucji odnośnie do opakowań napojów

44. Przyznaje, że systemy kaucji przyczyniają się do osiągnięcia bardzo wysokich poziomów zbierania i wysokiej jakości recyklingu, a także są bardzo skuteczne w zapobieganiu zaśmieceniu i „plastikowym wspom”.

45. Dostrzega, że coraz większa liczba państw UE wdraża systemy kaucji, co prowadzi czasami do negatywnych skutków transgranicznych w regionach o różnych systemach kaucji.

46. Sugeruje, że należy rozważyć zharmonizowane podejście na poziomie UE lub przynajmniej maksymalną koordynację w przypadku państw członkowskich, które obecnie wdrażają systemy kaucji, lub które planują opracować nowe systemy w przyszłości, w celu zapobiegania negatywnym skutkom transgranicznym i ułatwienia swobodnego przepływu towarów.

Należy zbadać rozwiązania alternatywne wobec celów ilościowych

47. Zauważa, że cele związane z selektywnym zbieraniem odpadów i recyklingiem tworzyw sztucznych w różnych dyrektywach UE (dyrektywa w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, dyrektywa w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, dyrektywa w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego) są takie same dla wszystkich państw członkowskich, chociaż faktyczne wyniki państw członkowskich mogą się bardzo różnić. Prowadzi to do sytuacji, w której niektóre państwa członkowskie nadal muszą podejmować duże wysiłki, podczas gdy inne łatwo osiągają cele i nie są zachęcane do ich przekraczania.

48. Domaga się ponownego przeanalizowania celów ustanowionych w różnych dyrektywach, aby zapewnić większe zachęty oraz wspierać wyższą jakość recyklingu w oparciu o następujące możliwe podejścia:

- wprowadzenie premii w przypadku przekroczenia celów,
- rozszerzenie odpowiedzialności finansowej producentów na pełne koszty gospodarowania odpadami powstałymi z ich produktów, w tym koszty usuwania śmieci lub koszty zbierania i przetwarzania ich produktów, które nie zostały zebrane selektywnie i nadal stają się częścią odpadów resztkowych.

E. Skuteczniejszy recykling*Rozwój technologii sortowania i recyklingu*

49. Stanowczo wspiera badania naukowe i innowacje w obszarze nowych technologii sortowania i recyklingu, w tym depolimeryzacji. Mogłoby to teoretycznie rozwiązać wiele aktualnych problemów związanych z sortowaniem i recyklingiem tworzyw sztucznych.

50. Zwraca uwagę na potencjał regionów i miast w zakresie rozwoju i wspierania oddolnych inicjatyw przez żywe laboratoria, ośrodki innowacji oraz inne formy opartych na współpracy, innowacyjnych podejść w celu promowania inteligentnych projektów i stosowania surowców wtórnych.

51. Popiera zaproponowane dodatkowe inwestycje w badania naukowe i innowacje w ramach przedstawionej strategii oraz proponuje Komisji Europejskiej współpracę nad przygotowaniem nowego strategicznego programu badań i innowacji w zakresie tworzyw sztucznych. Taka współpraca powinna zapewniać uwzględnienie wymiaru lokalnego i regionalnego zarówno podczas identyfikacji priorytetowych problemów, które należy rozwiązać, jak i podczas odpowiedniego rozpowszechniania uzyskanych innowacji.

52. Wspiera prace mające na celu opracowanie norm jakości dla posortowanych odpadów z tworzyw sztucznych oraz tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu.

Odzyskiwanie energii jest lepsze niż składowisko

53. Przypomina, że w perspektywie krótkoterminowej odpady z tworzyw sztucznych nienadające się do recyklingu lub odpady z tworzyw sztucznych zawierające niebezpieczne substancje powinny być przetwarzane w najbardziej efektywnych i ekologicznych zakładach odzysku energii z odpadów, w których to zakładach znaczną wartość energetyczną odpadów z tworzyw sztucznych można wykorzystać do wytwarzania ciepła i energii elektrycznej.

F. Lepsze rynki

Należy zdecydowanie zachęcać do wykorzystywania materiałów pochodzących z recyklingu w nowych produktach

54. Zdecydowanie uważa, że należy stymulować zapotrzebowanie na materiały pochodzące z recyklingu u użytkowników końcowych poprzez zachęty finansowe, które tworzą rzeczywistą atrakcyjną finansowo alternatywę dla surowców pierwotnych i dla tworzyw sztucznych opartych na paliwach kopalnych, a także poprzez usuwanie barier utrudniających dostęp do jednolitego rynku surowcom wtórnym.

55. Przypomina, że nadal istnieją dotacje na paliwa kopalne, co sprawia, że nowo wytworzone tworzywa sztuczne są tańsze niż te pochodzące z recyklingu lub mające zawartość biologiczną, to zaś stanowi podstawową barierę ekonomiczną dla rozwoju gospodarki tworzywami sztucznymi opartej na obiegu zamkniętym. Nalega zatem na usunięcie takich nieodpowiednich zachęt. Ponadto można wprowadzić odpowiedzialność finansową producentów lub importerów tworzyw sztucznych lub produktów z tworzyw sztucznych opartych na paliwach kopalnych za redukcję emisji CO₂ pochodzących z końcowego przetwarzania ich odpadów z tworzyw sztucznych.

56. Podkreśla, że do 2025 r. producenci produktów z tworzyw sztucznych powinni do produkcji nowych tworzyw sztucznych wykorzystywać co najmniej w 50 % recyklaty, chyba że ograniczenia prawne zakazują stosowania recyklatów w produktach końcowych. Podkreśla, że niezbędne jest podejście oparte na łańcuchu wartości w celu dopasowania interesów producentów, konsumentów, władz lokalnych i regionalnych oraz sektora recyklingu, tak aby zwiększyć jakość recyklingu i stosowanie surowców wtórnych.

57. Popiera w związku z tym inicjatywę UE dotyczącą podejmowania dobrowolnych zobowiązań przez przedsiębiorstwa lub stowarzyszenia producentów oraz wzywa władze lokalne i regionalne, by promowały zobowiązania podejmowane przez zainteresowane strony ze swojego obszaru w celu wspierania dobrych praktyk, a tym samym zachęcania innych do podobnych zobowiązań, a jednocześnie by sprawdzały, w jaki sposób wypełniane są podjęte zobowiązania oraz, w stosownych przypadkach, by naświetlały też niepowodzenia, tak by zagwarantować, że dobrowolne zobowiązania nie są gołosłownymi obietnicami, składanymi tylko w celach pseudoekologicznego marketingu niektórych produktów lub sektorów.

Zamówienia publiczne

58. Zwraca uwagę na potencjał w postaci zielonych zamówień publicznych, jakim w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów z tworzyw sztucznych dysponują europejskie organy publiczne, jako że mogą one wykorzystywać swoją siłę nabywczą do dobrowolnego wybierania ekologicznych towarów, usług i robót budowlanych, dając przykład innym organizacjom. Zwraca się zatem do wszystkich władz lokalnych i regionalnych, by zapewniły wkład w możliwość recyklingu tworzyw sztucznych dzięki polityce zamówień publicznych, wprowadzając wymóg stosowania zasad ekoprojektu oraz używania materiałów pochodzących z recyklingu w produktach, które zamawiają.

59. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wytyczne opracowane przez Komisję Europejską i szereg krajów europejskich w dziedzinie zielonych zamówień publicznych w postaci krajowych kryteriów w tym zakresie⁽¹⁾, ale zwraca się do Komisji o zaproponowanie bardziej szczegółowych wytycznych zawierających informacje na temat typu tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu, ich potencjalnych zastosowań oraz korzyści środowiskowych i potencjalnych korzyści gospodarczych, jakie władzom lokalnym i regionalnym może przynieść stosowanie tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pubs_en.htm

60. Podkreśla, że większość tworzyw sztucznych w oceanach pochodzi z Azji, a tylko 9 % tworzyw sztucznych na całym świecie poddawanych jest recyklingowi. W tym kontekście widzi duże możliwości poprawy zrównoważoności i identyfikowalności w światowych łańcuchach dostaw dzięki wdrożeniu nowej strategii handlowej UE „Handel z korzyścią dla wszystkich”, której celem jest wykorzystanie umów i preferencyjnych programów handlowych jako dźwigni służącej promowaniu zrównoważonego rozwoju na całym świecie. Popiera w związku z tym sektorową „Inicjatywę przewodnią UE dotyczącą przemysłu konfekcyjnego” zaproponowaną przez Parlament Europejski w marcu 2017 r. ⁽²⁾ Podkreśla, że takie inicjatywy będą także zależały od wsparcia władz lokalnych i regionalnych w ich promowaniu i powinny służyć za wytyczne dla działań lokalnych i regionalnych w dziedzinie zdecentralizowanej współpracy na rzecz rozwoju.

Bruksela, dnia 10 października 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2017-0196+0+DOC+PDF+V0//PL>